

Prædiken til 17. søndag efter Trinitatis

Mk 2,14-22

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus: Da Jesus gik videre, så han Levi, Alfæus' søn, sidde ved toldboden, og han sagde til ham: »Følg mig!« Og han rejste sig og fulgte ham. Senere sad Jesus til bords i hans hus, og mange toldere og syndere sad til bords sammen med ham og hans disciple, for der var mange, som fulgte ham. Da de skriftkloge blandt farisæerne så, at han spiste sammen med syndere og toldere, spurgte de hans disciple:

»Hvorfor spiser han sammen med toldere og syndere?« Men da Jesus hørte det, sagde han til dem: »De raske har ikke brug for læge, det har de syge. Jeg er ikke kommet for at kalde retfærdige, men syndere.« Johannes' disciple og farisæerne holdt faste. Da kom der nogle til ham og spurgte: »Hvorfor faster Johannes' disciple og farisæernes disciple, men dine disciple faster ikke?« Jesus svarede dem: »Kan brude-svendene faste, mens brudgommen er sammen med dem? Så længe de har brudgommen hos sig, kan de ikke faste. Men der kommer dage, da brudgommen er taget fra dem, og den dag skal de faste. Ingen sætter en lap af ukrympet stof på en gammel kappe; for så river den nye lap det gamle i stykker, og hullet bliver værre. Og ingen fylder ung vin på gamle lædersække; for så sprænger vinen sækkene, og både vin og sække ødelægges. Nej, ung vin på nye sække!«

Mark 2,14-22

Kristendommen er ingen lappeløsning – så kort kan de egentlig oversættes, de billeder Jesus maler af den nye lap på det gamle stof, og den unge vin på de gamle lædersække.

Jesus kommer ikke med en lappeløsning – han kommer derimod med en helt ny verdensorden.

I den forstand er Jesus revolutionær – ikke i traditionel politisk, men i religiøs forstand. Den gamle verdensorden som farisæerne stod som garanter for og bærere af, den er med Jesus forbi – i stedet bringer Jesus en nyorientering ind i tilværelsen, et nyt for-tegn – en helt ny synsvinkel.

Jeg tror, vi har svært ved at forestille os, HVOR provokerende, HVOR oprørende, HVOR forargeligt det forekom dem, at Jesus frimodigt satte sig til bords i tolderens Levis hus og ovenikøbet uden at blinke tog for sig af retterne i selskab med både toldere og syndere.

Men det er ganske enkelt et voldsomt brud på den tids takt og tone – ingen ordentlige mennesker kunne i deres vildeste fantasi drømme om at spise sammen med, endsige lade sig se i et sådant dårligt selskab.

Det er ensbetydende med at sætte sit gode ry og rygte totalt over styr.

Toldere tænker du måske med undren, ja, bortset fra en automatisk dårlig samvittighed, når vi går gen-

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 842, 125. årgang
September 2024
ISSN 0901-2214

nem tolden efter ferien, eller når rudekuverten fra told og skat kalder til torskegilde, så har de fleste af os vel ikke noget særligt imod toldere.

Men sådan er det ikke på Jesu tid – for tolderne arbejder for romerne, besættelsesmagten, tolderne er landsforrædere, kejserens lejesvende – foragtede, holdt ude af det gode selskab.

Og syndere, tænker du måske, det lyder da i og for sig meget uskadeligt – og så åbner der sig bag dette tilsyneladende så uskyldige ord en afgrund af foragt og fordømmelse – syndere – ordet dækker bl.a. over ludere – kvinder stemplet og dømt af den offentlige mening.

Så det er bestemt ikke dem, vi normalt kalder Guds bedste børn, Jesus omgås – set i dét lys er farisæernes forargelse både forståelig og velbegrunnet.

Alt det, de gode farisæere står for, er udfordret af Jesu handling. For ved at sætte sig til bords med disse toldere og hårdkogte syndere vendes op og ned på den religiøse orden hele samfundet hviler på.

Sådan virkede Jesu ord altså dengang – spørgsmålet er så blot, hvordan det virker på os i dag.

Jeg mener, hvis den nye verdensorden, Jesus kom med, i den grad er gået os i blodet – blevet en del af vores værdigrundlag – at det farisæerne dengang oplever som revolutionært og provokerende – at det for os i dag er blevet den selvfølgeligste ting i verden, så vi tænker:

Selvfulgelig elsker Gud også luderen.

Selvfulgelig elsker Gud også landsforræderen.

Selvfulgelig elsker Gud også mig, selv når jeg viser mig fra min mindst elskværdige sider.

Hvis Guds kærlighed og tilgivelse i den grad er blevet den naturligste ting i verden – hvad enten man tilhører det gode eller dårlige selskab.

Hvis vi, når vi hører evangeliet tænker – det har vi hørt, hvad nyt er der i det.

Er vi så ikke i bund og grund blevet som dem, Jesus taler om, dem der bestemt ikke mener, de har brug for læge – lægen Jesus.

Hvis ikke vi mener, vi fejler noget særligt – endsige noget særligt alvorligt – hvad skal vi så med et tilbud om helbredelse og Guds frelse og befrielse.

Egentlig tror jeg på mange måder, det er her, vi må begynde i dag.

For selv om det er ganske umoderne at tale om synd og om os moderne mennesker som syndere – selv om mange mener synd hører hjemme blandt reaktionære mørkemænd og gammeldags helvedsprædikanter, der ikke er fulgt med udviklingen.

Så er sagen ikke desto mindre den, at hvis synden er afskaffet og sat på museum i afdelingen for fortidens primitive kristne forestillinger – ja, så giver kirkens gamle budskab ganske enkelt ingen mening.

Hvis ikke vi skylder Gud noget som helst, så er budskabet om syndernes forladelse kun for dem, der er så dumme, at de ikke ved bedre.

Men kære menighed – I må meget undskylde, uanset hvor gammeldags det må lyde, så føler jeg mig forpligtet til at sige, at både I og jeg i bund og grund er syndere – i gammel gæld til halsen.

Jovist, vi har også vores gode sider – bestemt da – men synd må heller ikke blot forstås som det, vi nu alle sammen sådan kommer til at begå af store og små synder.

For synd er andet og mere end at gå over for rødt, stikke en løgn, snyde i skat, vende ryggen til den nødlidende, være sin elskede utro – eller hvad vi nu hver især har på samvittigheden.

Synd må ikke forveksles med vores små og store laster, fejltrin og sidespring.

I parentes bemærket: Har I lagt mærke til, at det at synde i vore dage ofte forbindes med at spise for meget og for fedt – har du syndet må du sone.

Og hvor gør man det, jo, selvfølgelig på løbebåndet eller motionscyklen i kropspykelsens spejlbeklædte templer, fitnesscentret.

Men denne caloriesynd er en ualvorlig tale om synd, selv om overvægt selvfølgelig kan være alvorligt nok – for ordet synd dækker over et dybere forhold end forholdet til din krop. Nemlig forholdet mellem dig og Gud.

Synd er have så travlt med alt det, der optager os, at vi totalt glemmer Gud – synd er at lukke Gud ude af sit liv – synd er at leve som om Gud ikke findes – synd er at ville være sit eget livs øverste instans og Herre.

Og den grundskade kan ikke sådan udbedres, hverken ved fastekure eller på løbebåndet, ved nok så mange gode intentioner og hensigtserklæringer eller ved nok så megen godgørenhed – den synd går helt tilbage til historien om Eva og Adams syndefald, Eva og Adam, der faldt for slangens fristelse og spiste af kundskabens træ.

Som straf blev de forvist til landet øst for Paradis – det land, hvor døden sætter grænse for alt liv.

Dér har vi levet lige siden – levet med længslen efter det tabte paradys, men uden den nøgle, der igen kunne åbne døren til paradiset have.

Syndefaldet kaldes denne historie – da kristendommen kom til Danmark og bibelens historier skulle fortælles på dansk, da måtte alt det nye fortælles ved hjælp af gammelkendte ord.

Og ordet synd er netop sådan et gammelt ord – egentlig burde vi sige sund, et sund, som vi kender

fra ordet Øresund – men med tiden blev sund altså til synd.

Et sund – det ved vi alle – et sund skiller to landområder fra hinanden – har man hverken båd eller bro, må man stå på hver sin bred uden at kunne nå hinanden.

Og det er jo netop syndens væsen – det ved vi, fra de gange vi har forsyndet os mod dem, vi elsker, eller den, vi elsker, har forsyndet sig mod os – synd skaber afstand, en afgrundsdyb afstand, på hver sin bred af forurettelsens og vredens sund står vi – skilt af en afstand, som kun kan overvindes af den udstrakte hånd, tilgivelsen.

I den forstand er Jesus Kristus Guds udstrakte hånd til alle i verden – han kommer for at bygge bro over syndefaldets afgrundsdybe sund – ja, i sidste ende betyder hans død på korset og hans opstandelse fra de døde påskemorgen – at der er bygget bro til det tabte paradys – døden er ikke mere livets yderste grænse.

Jesu opstandelse fra de døde betyder, at der er sat et helt nyt fortegn – Guds ord til Adam og Eva, da de blev vist ud af Paradiset: Af jord er du kommet, og til jord skal du blive – de ord har med påskemorgens tomme grav fået en revolutionerende fortsættelse: Af jorden skal du igen opstå.

En helt ny verdensorden, hvor korset bygger bro tværs over dødens dybe afgrund – bygger bro fra himmel til jord.

Til indledning sagde jeg, at Jesus ikke kommer med nogen lappeløsning – men derimod en helt ny verdensorden.

Denne nye verdensorden blev Victor og Ellen sat ind i for lidt siden – i dåben blev Victor og Ellen født på ny, korstegnet til at få del i Jesu Kristi død OG opstandelse – genfødt til et liv hvor døden allerede i dåben har mistet sin magt.

Det forstår Victor og Ellen ikke et ord af endnu, men det kommer de forhåbentlig til i kraft af det, I forældre siden hen fortæller dem om den Gud, Jesus lærer os at kalde Vor Far.

OM tolderne og synderne forstod det den dag i Levis hus, da Jesus satte sig til bords sammen med dem, det ved jeg ikke, men jeg er sikker på, at de forstod, at her stod de overfor en helt ny verdensorden – en ny måde at tale om Gud på – der vender op og ned på alle deres traditionelle forestillinger om, hvem og hvordan Gud er.

FØLG MIG siger Jesus til landsforræderen Levi – den, som ingen ellers vil følges med, ham slår Jesus følge med – åbenlyst så alle kan se det.

Den som ingen ellers kan bruge til andet end at foragte, ham gør Jesus til sin elev og betroede medarbejder.

Så revolutionerende bliver dette møde for Levi – at han skifter navn – tolderens Levi bliver til disciplen Mattæus – Mattæus, det navn betyder Guds gave.

Også til os lyder dette FØLG MIG i dag – det lyder fra som Guds gave fra Guds egen søn, der rækker sine udstrakte hænder frem imod os for at lukke os ind i det fællesskab, hvor Gud er værten, og ingen derfor er lukket ude.

Det gentages om et øjeblik ved nadveren, spis brødet, drik vinen – hvem du end er – hvilken fortid du end har med i bagagen, den fortid du aldrig kan løbe fra, fordi den som skyggen følger dig overalt, hvor du går – kom med det alt sammen, læg dig på dine knæ og modtag pantet på syndernes forladelse, Jesu Kristi legeme, Jesu Kristi blod.

Spis og drik i tillid til, at det er sandt, at for Jesu Kristi døds og opstandelses skyld er der sat et kærlighedens fortegn for dit liv og din død.

Ikke en lappeløsning, men en total forvandling der rækker lige indtil, du engang sammen med Levi og alle de andre syndere må sætte dig til bords ved

festmåltidet i Guds rige – for at modtage Guds ufortjente gaver.

Amen

Af **Jørgen Christensen**, provst i Hillerød-Allerød Provsti og sognepræst i Frederiksborg Slotskirke.

Salmer:

3: Lovsynger Herren

412: Som vintergrene

858: (100 Salmer) Jeg er så bange for dø alene

488: Guds søn kom ned fra himmerig

323: Kirken den er et gammelt hus

434: Ære være Gud i det højeste

432: Herre Gud Fader i Himlen

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Mariendal Kirke, Frederiksberg
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk